

ОЦІНЮВАННЯ РИНКОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇХ ЗДАТНОСТІ ДО СТРУКТУРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Анотація. У статті розглянуті питання щодо оцінювання ринкової активності підприємства під впливом структурних перетворень, які забезпечують економічну стійкість підприємства. Визначено, що система забезпечення економічної стійкості підприємства – це сукупність організаційних одиниць апарату управління, що виконують різні функції управління і спрямовані на вирішення стратегічних завдань та цілей, а також заходів, які спрямовані на досягнення економічної стійкості на ринку. З'ясовано основні принципи формування системи забезпечення економічної стійкості підприємства та сформульовано основні заходи, враховуючи які, можна успішно вдосконалити існуючу систему управління. Зроблено висновок, що на шляху виходу із кризи структурні перетворення підприємств повинні взаємодіяти із зовнішнім середовищем. Автором наведено алгоритм системи забезпечення економічної стійкості підприємства на основі оцінювання ринкової активності та стратегії управління. Це означає, що система управління підприємством має бути здатною забезпечити реалізацію вибраної стратегії. Оскільки з плином часу стратегії змінюються, то можуть знадобитися відповідні зміни і в системі управління підприємством.

Ключові слова: підприємство, ринкова активність, структурні перетворення, економічна стійкість, система управління, стратегії управління, процес управління.

Вступ та постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання підприємства зазнають значних змін, викликаних економічною кризою, нестабільністю ринкового середовища, посиленням жорсткої конкуренції, що спонукає підприємства до структурних перетворень при забезпеченні економічної стійкості. Пріоритетним завданням для забезпечення економічної стійкості підприємства є підвищення ринкової активності за такими базисними елементами, як: інноваційність, стійкість до ризику, здатність до структурних перетворень. Пошук і реалізація наявних можливостей підприємства, а також висока кваліфікація персоналу, ініціативність і знаходження нових форм інтеграції в поєднанні з стратегічним управлінням забезпечують посилення ринкової активності підприємства, що проявляється у трансформації внутрішнього організаційного механізму підприємства до нововведень та забезпечення економічної стійкості. Актуальним стає питання необхідності впровадження та реалізації заходів, що спрямовані на забезпечення економічної стійкості підприємства та його здатності до структурних перетворень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розроблення та формування основ забезпечення економічної стійкості підприємства зробили провідні вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як: О. Ареф'єва [1], В. Прохорова [2], П. Гайдай [3], М. Беднягина [4], М. Рубцова [5] та інші. Багато науковців вивчають питання структурних перетворень підприємств, серед них: Л. Бондарчук [6], М. Кизим [7], Н. Горбатовська [8]. Але поза їхньою увагою залишаються питання забезпечення економічної стійкості підприємства та їх здатність до структурних перетворень, зокрема шляхом оцінювання ринкової активності.

Метою статті є оцінювання ринкової активності підприємств та їх здатності до структурних перетворень при забезпеченні економічної стійкості.

Результати дослідження. Зростання ринкової активності є важливим завданням кожного суб'єкта підприємницької діяльності та його власників. Ринкова активність

підприємства забезпечується надійними і стабільними прибутками для власників та нарощуванням величини власного капіталу [9].

Саме тому для зростання ринкової активності підприємства структурні перетворення стають необхідною передумовою забезпечення його економічної стійкості, яка характеризується успішністю, ефективністю та інтенсивністю його діяльності на різних ринках, де воно функціонує.

Ринкова активність підприємства забезпечується надійними та стабільними прибутками для власників і нарощуванням вартості чистих активів. Аналіз, оцінка і моніторинг ринкової активності має надзвичайно актуальне значення для підприємств корпоративного типу, оскільки ці підприємства порівняно з іншими організаційно-правовими формами мають потенційну можливість здійснювати свою діяльність не на одному, а на декількох ринках і тим самим диверсифікувати свої доходи і прибутки [10].

Враховуючи специфічні особливості функціонування корпоративних структур, вважаємо, що одними із релевантних індикаторів стану їхньої фінансової безпеки є показники ринкової активності, які інформують зацікавлені сторони про динаміку та цінність цінних паперів акціонерного товариства, а також відображають його інвестиційний рейтинг [11].

Для забезпечення економічної стійкості підприємства головною передумовою є формування ефективної системи управління підприємством на основі діагностики оцінювання ринкової активності, визначення факторів впливу на підприємство, вибору стратегії управління, визначення цілей та заходів з реалізації обраної стратегії підприємства та зіставлення з витраченими на це ресурсами. Систему забезпечення економічної стійкості підприємства на основі оцінювання ринкової активності та стратегії управління наведено на рис. 1.

Забезпечення економічної стійкості підприємств передбачає їхню економічну самостійність, яка має виявлятися

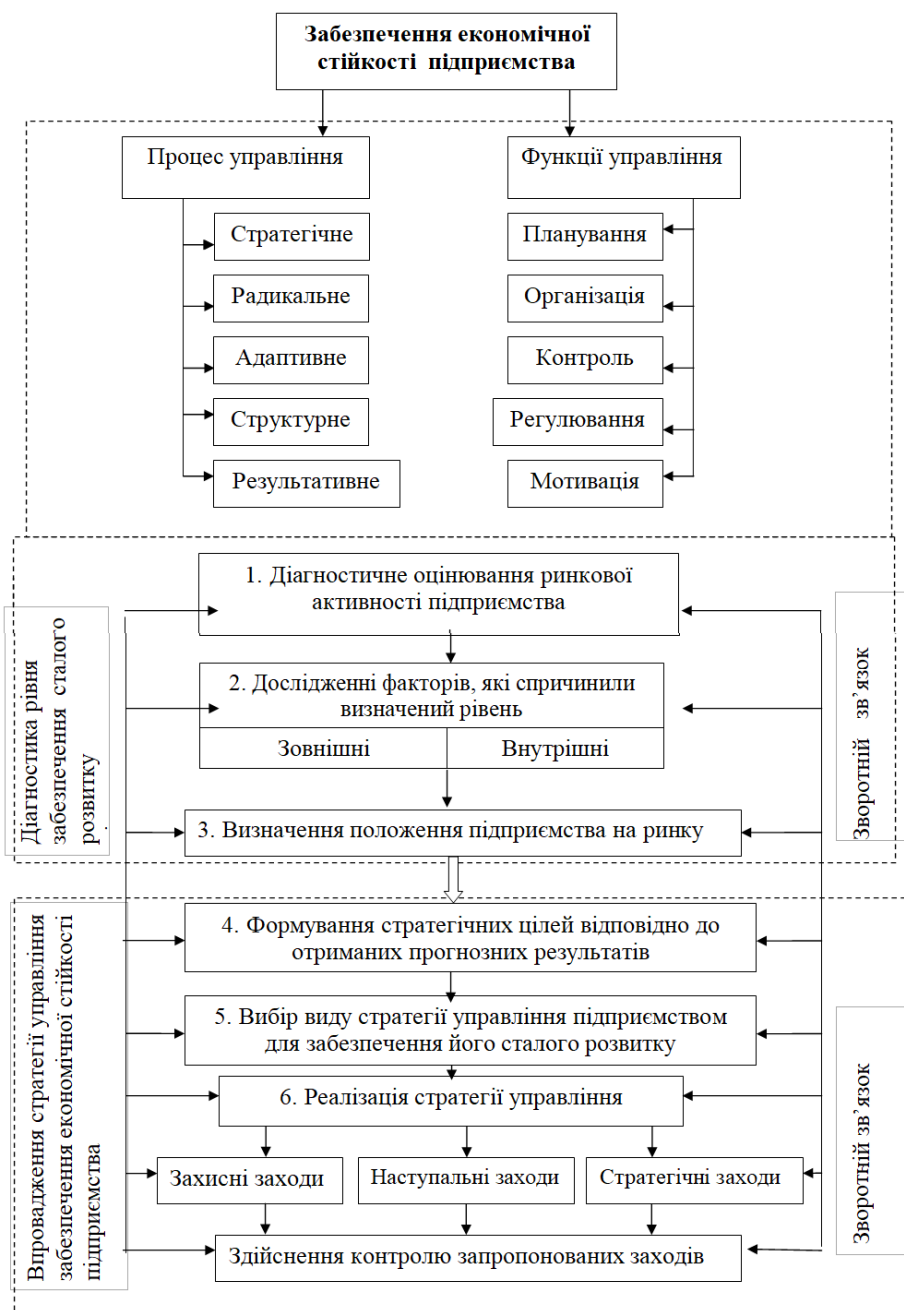

Рис. 1. Система забезпечення економічної стійкості підприємства на основі оцінювання ринкової активності та стратегії управління

насамперед у здійсненні контролю за ефективним використанням власних ресурсів та у можливості найповнішого використання конкурентних переваг підприємства.

Для підприємства основними позиціями сталого розвитку є: задоволення його потреб, тобто отримання прибутку та покращення іміджу на конкуруючому ринку, зростання продуктивності праці, оптимізація енергоспоживання, зниження витрат, підтримка з боку органів місцевого самоврядування, вихід на зовнішні ринки [13].

В умовах інформаційної економіки виникає необхідність оцінки рівня конкурентоспроможності та фінансових результатів підприємства. З одного боку, підприємство повинно бути вигідним для своїх власників, тобто мати прибуток. У той же час, необхідно забезпечити розвиток, тобто поліпшення стану та траєкторії розвитку під-

приємства у зовнішньому середовищі, що має здійснюватися через оцінку його конкурентоспроможності. [12]

Аналіз показників ринкової активності підприємства виконується з метою розроблення стратегії щодо можливих структурних перетворень у межах прийняття рішення про інвестування і дозволяє його керівництву, власникам, інвесторам оцінити його інвестиційну привабливість та економічну стійкість. Пропонується ринкову активність підприємств оцінювати за допомогою показників рентабельності, ділової активності та інноваційності.

Серед показників рентабельності, за якими доцільно оцінювати ринкову активність підприємств машинобудування, слід виділити такі показники, як рентабельності активів, власного капіталу, продукції (рис. 2–4).

Проведений аналіз динаміки коефіцієнту рентабельності активів на ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод», ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод», ПАТ «Хартрон» та ПАТ «ДАТАГРУП» дозволяє зробити висновок, що продовж аналізованого періоду спостерігається зниження його значення (рис. 2).

Слід відмітити, що на ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» у 2018 р. у порівнянні з 2015 р. спостерігається скорочення обсягу чистого фінансового результату (прибутку) з 15854 тис. грн. в 2015 р. до 481 тис. грн. в 2018 р., зниження на 97%, також спостерігається зменшення обсягу позикового капіталу в 2018 р. порівняно з 2014 р. на 61267 тис. грн., або на 15,57%. Рентабельність активів у 2018 р. порівняно з 2015 р. знизилась на 3,62 п.п. Найбільше значення рентабельності активів підприємство одержало у 2016 р. – 6,29%, а у 2014 р. значення рентабельності активів є від’ємним, що зумовлено збитковістю діяльності.

На ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод» у 2018 р. в порівнянні з 2014 р. спостерігається скорочення обсягу чистого фінансового результату (прибутку) на 35237 тис. грн., або на 75%, при цьому спостерігається зниження обсягу позикового капіталу на 1695 тис. грн. або на 6,58%, що призвело до зниження значення коефіцієнту рентабельності активів в аналізованому періоді на 8,2 п.п.

На ПАТ «Хартрон» у 2018 р. також спостерігається зменшення обсягу чистого фінансового результату на 19%, з 16650 тис. грн. у 2014 р. до 13594 тис. грн. в 2018 р. У 2018 р. порівняно з 2014 р. спостерігається зростання обсягу позикового капіталу на 125472 тис. грн., або на 83,15%, при цьому значення коефіцієнту рентабельності активів зменшується в аналізованому періоді на 3,31 п.п.

Таким чином, на ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод», ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод», ПАТ «Хартрон» та ПАТ «ДАТАГРУП» спостерігається

зниження ефективності використання активів, якості продукції та попиту споживачів при одночасному зростанні обсягів заборгованості. Для підвищення рентабельності активів доцільно розробити відповідну стратегію щодо структурних перетворень, що позитивно вплинуть на їх економічну стійкість та ринкову активність.

Аналізуючи динаміку рентабельності активів, слід звернути увагу на ВАТ «Меридіан» ІМ. С.П. Корольова та ПАТ «Київський завод «Радар»», де спостерігається збільшення значення цього коефіцієнту та на ПАТ «Київський радіозавод» на якому значення рентабельності активів знаходиться на постійно низькому рівні (рис. 2).

Так, упродовж 2014–2018 рр. на ВАТ «Меридіан» ІМ. С.П. Корольова спостерігається збільшення обсягу чистого фінансового результату (прибутку) на 5340 тис. грн., або більш ніж у 6 разів, з 1017 тис. грн. у 2014 р. до 6357 тис. грн. в 2018 г., водночас спостерігається зростання обсягу позикового капіталу на 4,51% (або на 1757 тис. грн.), що позитивно вплинуло на рівень рентабельності активів, який зріс за аналізований період на 0,9 п.п.

На ПАТ «Київський завод «РАДАР»» в цьому ж періоді спостерігається збільшення обсягу чистого фінансового результату (прибутку) на 208178 тис. грн., обсяг позикового капіталу зріс на 105,25% або на 49758 тис. грн. Збільшення суми чистого фінансового результату (прибутку) та оптимізація структури оборотного капіталу позитивно вплинуло на зростання рентабельності активів підприємства.

Незначне збільшення обсягу чистого фінансового результату (прибутку) на ПАТ «Київський радіозавод» упродовж 2014–2018 рр. (2014 р. – 101 тис. грн., 2018 р. – 102 тис. грн., збільшення на 1%) та зростання обсягу позикового капіталу на 897812 тис. грн. призвело до незначного зростання рентабельності активів (на 0,02%).

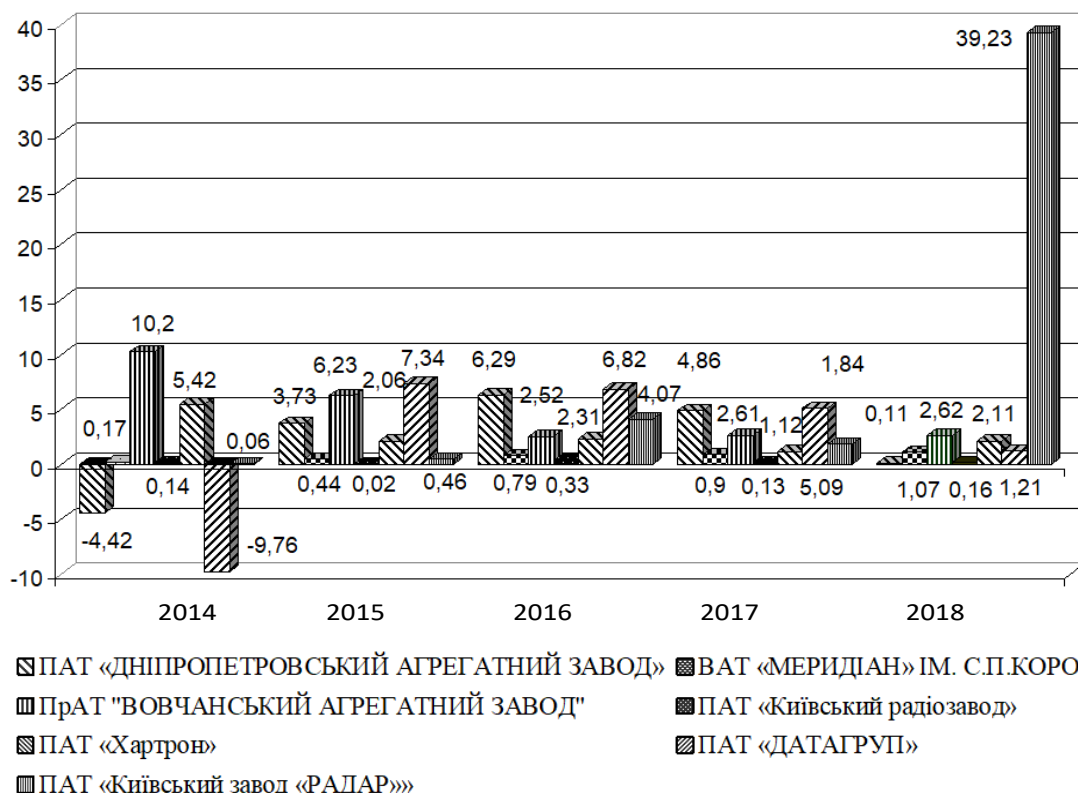

Рис. 2. Динаміка рентабельності активів машинобудівних підприємств у 2014–2018 рр., %

Таким чином, на ВАТ «МЕРИДІАН» ІМ. С.П. Корольова, ПАТ «Київський завод «РАДАР»» та ПАТ «Київський радіозавод» спостерігається підвищення ефективності використання активів підприємства. Незважаючи на позитивну динаміку рентабельності активів доцільно розробити заходи, які були би направлені на зменшення обсягу позикового капіталу та більш ефективного використання активів.

Проведений аналіз динаміки рентабельності власного капіталу на ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод», ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод», ПАТ «Хартрон» та ПАТ «ДАТАГРУП» дозволяє зробити висновок щодо зниження значення цього коефіцієнту (рис. 3), тобто спостерігається зменшення обсягу чистого прибутку, який отримують підприємства з кожної гривні витрат, що вкладена у власний капітал.

Динаміка значення рентабельності власного капіталу на ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» у 2016 р. зростає на 64,99%, але у 2018 р. виявляється його зниження порівняно з 2016 р. на 29,47 п.п. На ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод» у 2018 р. порівняно з 2014 р. знижується значення рентабельності власного капіталу на 8,73 п.п. На ПАТ «Хартрон» у 2018 р. зменшення коефіцієнту становило 6,71 п.п, тобто відбувається скорочення обсягу прибутку, який отримано з кожної гривні власних коштів, що свідчить про зниження ефективності використання власного капіталу. Також спостерігається зростання рентабельності власного капіталу на ПАТ «ДАТАГРУП», яке у 2018 р становило 4,47 п.п., тобто на підприємстві спостерігається зростання обсягів прибутку, що генерується на ту ж суму капіталу. Тенденція стабільного зростання коефіцієнту рентабельності власного капіталу означає збільшення здатності ПАТ «ДАТАГРУП» генерувати прибуток, але у 2018 р. порівняно з 2015 р. значення рентабельності власного капіталу знизилось 34,76 п.п., що слід розглядати,

як негативну тенденцію та свідчить про зменшення обсягів чистого фінансового результату (чистого прибутку) та нерациональне використання власного капіталу.

Рентабельність власного капіталу на ВАТ «МЕРИДІАН» ім. С.П. Корольова збільшується з 0,19 у 2014 р. до 1,15 у 2018 р., зростання становило 0,96 п.п., тобто відбувається збільшення обсягу прибутку, який отримано з кожної гривні, яка вкладена у власні кошти, що вказує на зростання ефективності його використання. Також відзначається зростання рентабельності власного капіталу на ПАТ «Київський завод «РАДАР»», яке у 2018 р становило 16,36%, тобто підприємство здатне генерувати прибуток власника.

На ПАТ «Київський радіозавод» значення рентабельності власного капіталу знаходиться в межах від 0,02 до 0,37, з невизначеною амплітудою коливань. Так, у 2018 р. значення рентабельності власного капіталу зросло на 0,05 п.п., тобто відбувається збільшення обсягу прибутку, який отримано з кожної гривні власних коштів, що свідчить про зростання ефективності їх використання.

Економічним призначенням підприємства є виробництво продукції для ринку. Обсяг продажів продукції, його якість характеризує масштаб економіки підприємства.

Слід зазначити, що 2014 р. для ПАТ «ДАТАГРУП» є дуже негативним, збитковість продукції становила 20,52%, з 2015 р. продукція, що виготовляється є прибутковою, але динаміка негативна про що свідчить зменшення значення коефіцієнту (рис. 4). Зниження значення рентабельності продукції на ПАТ «Хартрон» з 19,13% в 2015 р. до 8,08% в 2018 р. та на ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» значення коефіцієнту знижується з 2,31% в 2014 р. до 1,26% в 2018 р., найбільше значення рентабельності продукції на підприємстві спостерігається у 2016 р. – 12,87%. Зменшення рентабельності продукції відбулось в зв'язку зі зниженням обсягу прибутку, який отримує підприємство з кожної гривні витрат.

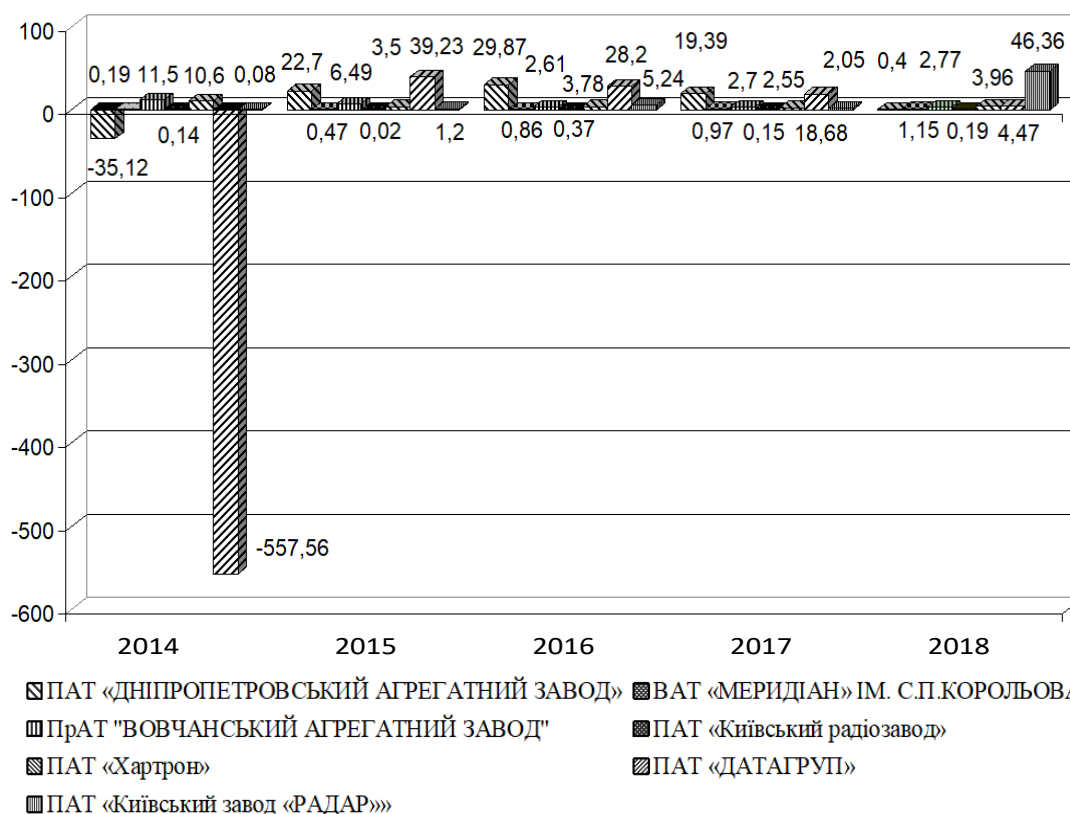

Рис. 3. Динаміка рентабельності власного капіталу машинобудівних підприємств у 2014–2018 рр., %

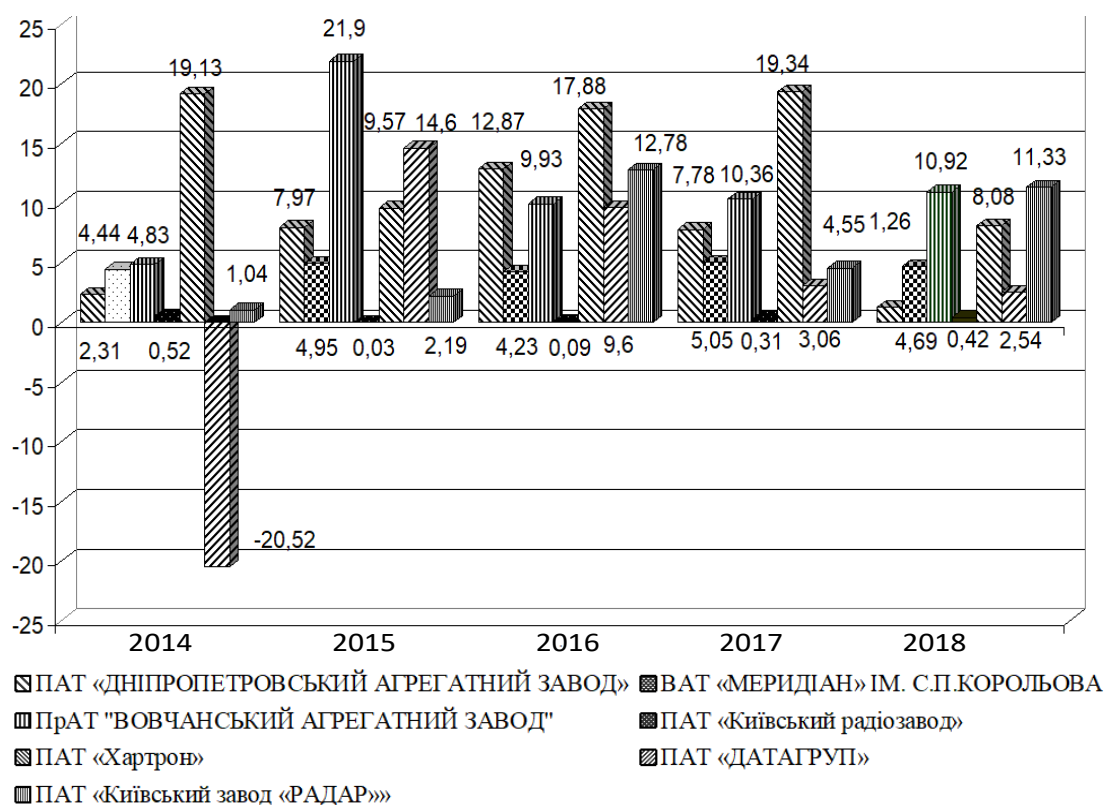

Рис. 4. Динаміка рентабельності продукції машинобудівних підприємств у 2014–2018 рр., %

Проте на ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод», ПАТ «Київський завод «РАДАР»» у зв'язку з ростом доходу від реалізації продукції, прибутку та зменшенням собівартості продукції її рентабельність зростає з 4,83% в 2014 р. до 10,92% в 2018 р. та з 1,04% в 2014 р. до 11,33% в 2018 р. відповідно.

Слід звернути увагу на невизначену динаміку рентабельності продукції на ВАТ «МЕРИДІАН» ім. С.П. Корольова зі значеннями від 4,23% до 5,05% та ПАТ «Київський радіозавод» зі значеннями від 0,03% до 0,54%. Отже, підприємства мають постійно низький рівень рентабельності продукції, що свідчить про низьку її конкурентоздатність та неритмічність функціонування.

Отже, відсутність повного обороту капіталізованої вартості, яка перетворена в товарну форму в процесі виробництва, виключає реалізацію частини готової продукції на споживчому ринку, що відбилося на показниках рентабельності підприємств машинобудування.

Результати аналізу стійкості економічного зростання дають змогу оцінити, якими темпами в середньому збільшується власний капітал підприємства за рахунок прибутку від господарської діяльності (частини чистого прибутку, що скеровують на виробничий розвиток). Зростання такого показника в динаміці свідчить про збільшення частки власного капіталу, сформованого за рахунок нерозподіленого прибутку звітного періоду. Очевидним стає, що підприємству для підвищення рівня економічного розвитку повинно визначати пропорції і динаміку виробничої діяльності, підвищувати ефективність господарської діяльності підприємства (зростання показника чистої рентабельності основної діяльності) та використання підприємством усіх наявних ресурсів (зростання коефіцієнта оборотності активів); фінансові важелі при цьому відіграють другорядну роль; поєднувати попередні дві стратегії і орієнтуватися як на підвищення ефектив-

ності виробничо-господарської діяльності, так і на застосування дієвих фінансових важелів [14].

Висновки. Таким чином, на основі проведеного аналізу можна стверджувати, що забезпечення економічної стійкості підприємства можливе лише за умови проведення структурних перетворень в умовах ринкової активності, що характеризується запровадження відповідних заходів, а саме:

- якість та своєчасність оцінки значень поточних параметрів стійкості та їх відповідність цільовим рівням;
- своєчасність та проактивний характер реакції на збурення стану соціально-економічної системи, що викликані під впливами зовнішнього та внутрішнього середовища;
- доступність та стабільність характеристик ресурсів, необхідних для підтримки визначених параметрів функціонування та розвитку підприємства;
- наявність механізмів ліквідації соціально-економічних систем та їх елементів, що не життєздатні;
- визначення системи цільових пріоритетів життєдіяльності системи відповідно до поточних і прогностичних параметрів зовнішнього середовища;
- формування системи управління, вплив якої забезпечує динамічну рівновагу параметрів економічної стійкості;
- безперервність пошуку можливостей розвитку, що проявляється шляхом освоєння нових ринкових ніш та розширення ресурсного потенціалу для забезпечення життєздатності соціально-економічної системи.

Зважаючи на наведені вище заходи, забезпечення економічної стійкості можливо тільки тоді, коли розроблені заходи будуть усебічно охоплювати усі сторони функціонування підприємства. Лише шляхом структурних перетворень можливо здійснити ефективне впровадження усіх заходів, що неодмінно буде сприяти підвищенню ефективності виробництва, зниженню загальних витрат та збільшенню прибутків підприємства.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єва О.В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи її забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 8. С. 83–90.
2. Прохорова В.В. Інноваційні перетворення як структурний елемент антикризового управління підприємством. *Економіка і управління*. 2013. № 2. С. 28–33
3. Гайдай П.И. Формирование структурной модели механизма управления экономической устойчивостью машиностроительного предприятия. *Вестник Санкт-Петербургского университета ГПС МЧС России*. 2012. № 4. С. 37–46.
4. Беднягина М.В. Управление экономической устойчивостью предприятия. *Экономическая кибернетика: системный анализ в экономике и управлении*: сб. науч. тр. СПб.: Изд-во СПб ГУЭФ, 2004. Вып. 10. С. 14–22.
5. Рубцова М.Н. Методика определения экономической устойчивости предприятия в современных условиях. *Корпоративное управление в России: состояние, проблемы, развитие*: сб. науч. тр.; под ред. Б.Н. Герасимова. Самара: МАКУ, ПДЗ, 2005. Вып. 2. С. 53–59.
6. Бондарчук Л.В. Удосконалення організаційної структури підприємства в системі ефективного менеджменту персоналу. Харків: ХГУ, 2008. С. 4.
7. Кизим М. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: [монографія] / М.О. Кизим, В.А. Забродський, В.А. Зінченко і др. Харків: Видавничий Дім „ІНЖЕК”, 2003. 144 с.
8. Горбатовська Н.В. Моніторинг та оцінка організаційних змін на підприємстві. *Бізнес-Інформ*. 2011. № 3. С. 135–137.
9. Тютюнник С.В. Система показників оцінювання ринкової активності підприємств. Мукачівський державний університет: Електронне наукове фахове видання. *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С.969–974.
10. Багацька К.В. Особливості аналізу ринкової активності підприємств корпоративного сектору економіки. *Наук.-практ. конф.*, Одеса, 2014
11. Стащук О.В. Оцінка ринкової активності як індикатора стану фінансової безпеки підприємств машинобудівного комплексу в Україні. *Журнал «Інтелект XXI»*. 2018. Вип. 1. С. 139–142.
12. Kwilinski A. (2018) Mechanism of modernization of industrial sphere of industrial enterprise in accordance with requirements of the information economy. *Marketing and Management of Innovations*. № 4, pp. 116–128. DOI: <http://doi.org/10.21272/mmi.2018.4-11>.
13. Андрушків Б.М. Інноваційні засоби формування концепції оцінювання сталого розвитку у системі: підприємство – галузь – регіон – держава (євроінтеграційні аспекти). *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 2. С. 6–17.
14. Кіндрацька Г.І. Стійкість підприємства: діалектика статичності і динаміки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2014. Вип. 797. С. 235–241.

References:

1. Arefieva O.V., Horodianska D.M. (2008) Ekonomichna stiikest pidpriemstva: sutnist, skladovi ta zakhody yii zabezpechennia [The economic stability of the enterprise: essence, constituents and measures of support]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 8, pp. 83–90.
2. Prokhorova V.V. (2013) Innovatsiyni peretvorennia yak strukturnyy element antykrizovoho upravlinnya pidpriyemstvom [Innovative transformations as a structural element of anti-crisis management of the enterprise]. *Ekonomika i upravlinnya*, no. 2, pp. 28–33.
3. Gayday P.I., Miskhozhev E.R. (2012) Formirovanie strukturnoy modeli mekhanizma upravleniya ekonomicheskoy ustoychivostiu mashinostroitelnogo predpriyatiya [Formation of the structural model of the mechanism of management of economic stability of the engineering enterprise]. *Vestnik Sankt-Peterburgskogo universiteta GPS MChS Rossii*, no. 4, pp. 37–46.
4. Bedniagina M.V. (2004) Upravlenie ekonomicheskoy ustoychivostiu predpriyatiya [Management of economic stability of the enterprise]. *Ekonomicheskaya kibernetika: sistemnyy analiz v ekonomike i upravlenii*, no. 10, pp. 14–22.
5. Rubtsova M.N. (2005) Metodika opredeleniya ekonomicheskoy ustoychivosti predpriyatiya v sovremennykh usloviyakh [Methods of determining the economic sustainability of the enterprise in modern conditions]. *Korporativnoe upravlenie v Rossii: sostoyanie, problemy, razvitie*, no. 2, pp. 53–59.
6. Bondarchuk L.V. (2008) *Udoskonalennya orhanyzatsiynoyi struktury pidpriyemstva v systemi efektyvnoho menezhmentu personal* [Improving the organizational structure of the enterprise in the system of effective personnel management]. Kharkiv: KHHU, p. 4
7. Kyzym M. (2003). Otsinka i diahnozyka finansovoyi stiykosti pidpriyemstva: [monohrafiya] / M.O. Kyzym, V.A. Zabrods'kyi, V.A. Zinchenko i dr. [Estimation and diagnostics of financial stability of the enterprise]. Kharkiv: Vydavnychy Dim „ІNZHEK”. p. 144.
8. Horbatov's'ka N.V. (2011) Monitorynh ta otsinka orhanizatsiynykh zmin na pidpriyemstvi [Monitoring and evaluation of organizational change in the enterprise]. *Biznes-Іnform*, no. 3, pp. 135–137.
9. Tyutyunnyk S.V. (2018) Systema pokaznykiv otsinyuvannya rynkovoyi aktyvnosti pidpriyemstv [System of indicators for assessing the market activity of enterprises]. Mukachiv's'kyi derzhavnyy universytet: Elektronne naukove fakhove vydannya. *Ekonomika ta suspil'stvo*, no. 14, pp. 969–974.
10. Bahats'ka K.V. (2014) Osoblyvosti analizu rynkovoyi aktyvnosti pidpriyemstv korporatyvnoho sektoru ekonomiky [Features of the analysis of market activity of enterprises of the corporate sector of the economy]. Scientific-practical Conf., Odesa.
11. Stashchuk O.V. (2018) Otsinka rynkovoyi aktyvnosti yak indykatora stanu finansovoyi bezpeky pidpriyemstv mashynobudivnoho kompleksu v Ukrayini [Assessment of market activity as an indicator of the state of financial security of machine-building enterprises in Ukraine]. *Zhurnal «Іntelekt KHKHI»*, no. 1, pp. 139–142.
12. Kwilinski A. (2018) Mechanism of modernization of industrial sphere of industrial enterprise in accordance with requirements of the information economy. *Marketing and Management of Innovations*, no. 4, pp. 116–128. DOI: <http://doi.org/10.21272/mmi.2018.4-11>.
13. Andrushkiv B.M. (2016) Innovatsiyni zasoby formuvannya kontseptsiyi otsinyuvannya staloho rozvytku u systemi: pidpriyemstvo – haluz' – rehion – derzhava (yevrointehratsiyni aspekty) [Innovative means of forming the concept of sustainable devel-

opment assessment in the system: enterprise – industry – region – state (European integration aspects)]. *Ukrayins'kyi zhurnal prykladnoyi ekonomiky*. T.1, no. 2, pp. 6–17.

- Kindrats'ka H.I. (2014) Stiykist' pidpryyemstva: dialektyka statyky i dynamiky [Stability of the enterprise: dialectic of statics and dynamics]. *Visnyk Natsional'noho universytetu «Lvivs'ka politehnika». Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukrayini: etapy stanovlennya i problemy rozvytku*, no. 797, pp. 235–241.

ОЦЕНКА РЫНОЧНОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ И ИХ СПОСОБНОСТИ К СТРУКТУРНЫМ ПРЕОБРАЗОВАНИЯМ ПРИ ОБЕСПЕЧЕНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы оценки рыночной активности предприятия под влиянием структурных преобразований, которые обеспечивают экономическую устойчивость предприятия. Определено, что система обеспечения экономической устойчивости предприятия – это совокупность организационных единиц аппарата управления, выполняющих различные функции управления и направленных на решение стратегических задач и целей, а также мер, направленных на достижение экономической устойчивости на рынке. Выявлены основные принципы формирования системы обеспечения экономической устойчивости предприятия и сформулированы основные мероприятия, учитывая которые, можно успешно усовершенствовать существующую систему управления. Сделан вывод, что на пути выхода из кризиса структурные преобразования предприятий должны взаимодействовать с внешней средой. Автором приведен алгоритм системы обеспечения экономической устойчивости предприятия на основе оценки рыночной активности и стратегии управления. Это означает, что система управления предприятием должна быть способной обеспечить реализацию выбранной стратегии. Поскольку с течением времени стратегии меняются, то могут потребоваться соответствующие изменения и в системе управления предприятием.

Ключевые слова: предприятие, рыночная активность, структурные преобразования, экономическая устойчивость, система управления, стратегии управления, процесс управления.

ASSESSMENT OF MARKET ACTIVITY OF ENTERPRISES AND THEIR ABILITY TO STRUCTURAL TRANSFORMATIONS AT ENSURING ECONOMIC SUSTAINABILITY

Summary. The article considers the issues of assessing the market activity of the enterprise under the influence of structural changes that ensure the economic stability of the enterprise. It is determined that the system of economic stability of the enterprise is a set of organizational units of the management staff that perform various management functions and are aimed at solving strategic tasks and goals, as well as measures aimed at achieving economic stability in the market. It is determined that the market activity of the enterprise and structural transformations become a necessary prerequisite for ensuring its economic stability, which is characterized by the success, efficiency and intensity of its activities in different markets where it operates. The market activity of the enterprise is provided by reliable and stable profits for owners and increasing the value of net assets. The basic principles of formation of the system of ensuring the economic stability of the enterprise are clarified and the main measures are formulated, taking into account which the existing management system can be successfully improved. The priority task to ensure the economic stability of the enterprise is to increase market activity in such basic elements as innovation, resilience to risk, the ability to structural changes. It is concluded that on the way out of the crisis the structural transformations of enterprises should interact with the external environment. The author presents an algorithm of the system of ensuring the economic stability of the enterprise based on the assessment of market activity and management strategy. To ensure the economic stability of the enterprise the main prerequisite is the formation of an effective management system, based on diagnostics, assessment of market activity, determining the factors influencing the enterprise, choosing management strategies, defining goals and measures to implement the chosen strategy and comparing resources. This means that the enterprise management system must be able to ensure the implementation of the chosen strategy. As strategies change over time, appropriate changes may be needed in the enterprise management system.

Key words: enterprise, market activity, structural transformations, economic stability, management system, management strategies, management process.